

Konsekvensanalys till Konsumentverkets allmänna råd för konsumentkrediter KOVFS 2019:XX

Allmänt

Enligt 4 § i förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, KUF, ska en myndighet innan den beslutar om allmänna råd utreda rådets kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning får myndigheten besluta om allmänna råd utan att göra någon konsekvensutredning, 5 § KUF.

1 Konsumentverket bedömer att en konsekvens-utredning behöver göras i detta fall.

2 Myndigheten ska också, enligt 4 § 2 p. KUF, ge organisationer, näringslivet och andra som kostnadsmässigt eller på något annat betydande sätt berörs av de allmänna rådet tillfälle att yttra sig om de allmänna råden och konsekvensutredningen. Så sker genom remittering av de allmänna råden, remisspromemorian och konsekvensutredningen.

Konsekvensutredning

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

¹ Exempel på fall då en konsekvensutredning inte behöver göras kan vara när konsekvenserna är obetydliga, till exempel när enbart rent redaktionella ändringar görs i de allmänna råden.

² Konsekvensutredningens innehåll beskrivs i 6 och 7 §§ KUF.

Konsumentverket har haft allmänna råd för konsumentkrediter sedan 1990-talet. De allmänna råden är ett betydelsefullt komplement till befintlig lagstiftning på området för konsumentkrediter.

Av konsumentkreditlagen (2010:1846) framgår bland annat att marknadsföring av kredit ska följa god kreditgivningssed, vara måttfull och att kreditgivaren ska genomföra en kreditprövning av konsumenten innan en kredit beviljas. Vad som utgör till exempel måttfull marknadsföring, god kreditgivningssed och en fullgod kreditprövning framgår inte klart och tydligt av konsumentkreditlagen och dess förarbeten. Konsumentverket avsettmed den allmänna råden för konsumentkrediter är därför att precisera Konsumentverkets uppfattning gällande de delar i konsumentkreditlagen där tolkningsutrymme föreligger.

Revideringen av KOVS 2011:1 till KOVFS 2019:XX innebär inga större förändringar i sak. Myndigheten har sedan KOVFS 2011:1 trädde ikraft både uppmärksammat och uppmärksammats på vissa oklarheter i de allmänna råden. Dessa oklarheter har myndigheten nu försökt att förtydliga samtidigt som delar som inte utgjorde allmänna råd har plockats bort, så som till exempel beräkningen av effektiv ränta.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Ett alternativ till reviderade allmänna råd skulle kunna vara att Konsumentverket istället lämnar sammanfattande information på myndighetens webbplats, exempelvis under sidorna riktade till företag. Ett annat är att Konsumentverket skulle kunna ingå en branschöverenskommelse avseende någon eller några av delarna i förslaget med en eller flera av de branschföreningar som finns på området. Ett tredje alternativ skulle kunna vara en vägledning för konsumentkrediter.

Konsumentverket bedömer dock att allmänna råd, som blir en del av Konsumentverkets författningssamling, har störst förutsättningar att nå spridning och få genomslagskraft i branschen.

Konsumentverket bedömning är också att det skulle kunna finnas en risk att delar av branschen, som inte är organiserad, inte skulle få möjlighet att komma till tals genom en branschöverenskommelse. Enligt Konsumentverkets bedömning representerar befintlig branschförening för högkostnads krediter inte en tillräckligt stor del av marknaden att en branschöverenskommelse skulle få avsedd effekt, och kunna utgöra god affärssed.

Konsumentverkets bedömning är därmed att ett allmänt råd ger alla bolag som lämnar krediter till konsumenter möjligheten att ta del av samma information och därmed är det bästa alternativet.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Direkt berörda av regleringen, i meningen att de allmänna råden kan få betydelse för hur de bedriver sin verksamhet, är de som marknadsför krediter till konsumenter, erbjuder och förmedlar krediter samt PR- och reklambyråer som har anlitas av dessa. Även branschorganisationer så som Svenska Bankföreningen, Finansbolagens Förening samt Svenska Konsumentkrediter Ekonomisk förening berörs av de allmänna råden. Det finns även andra myndigheter till exempel Finansinspektionen som kan komma att påverkas av de allmänna råden, liksom Konsumentverkets egen tillsynsverksamhet på konsumentkreditområdet.

Råden påverkar också bolag som inte har kreditgivning som sin huvudsakliga verksamhet då regleringen i konsumentkreditlagen gäller för den som erbjuder kredit oavsett om kreditgivningen är tillståndspliktig eller inte.

De allmänna råden har också koppling till Finansinspektionens allmänna råd på området och råden bör läsas tillsammans och användas parallellt då tillsynen på kreditområdet är delad mellan myndigheterna.

Konsumentverket har eftersträvat att i sändlistan för remissen inkludera de intressenter som kan beröras av regleringen. Även andra ges möjlighet att besvara remissen som finns tillgänglig på Konsumentverkets webbplats under remisstiden.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Enligt 1 § författningssamlingsförordningen (1976:725) avses med allmänna råd sådana generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende. Eftersom det inte är fråga om föreskrifter krävs inte ett utpekat bemyndigande för att få meddela allmänna råd. De allmänna råden ger uttryck för god sed vid utformning och tillhandahållande av information, marknadsföring, kreditprövning m.m. gällande konsumentkrediter och ansluter till konsumentkreditlagen samt till marknadsföringslagen (2008:486), MFL, över vilka Konsumentverket har tillsynsansvar.

5. Uppgifter om kostnadsrässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Konsumentverkets bedömning är att en revidering av befintligt allmänt råd inte medför några direkt kostnader för de bolag som omfattas.

I förhållande till övriga alternativ anser Konsumentverket att kostnaderna för ett allmänt råd är lägre än för alternativet branschöverenskommelse. Vad gäller vägledning är myndighetens uppfattning att kostnaderna skulle vara i stort sett likvärdiga.

Konsumentverket uppfattning, som även framgår ovan, att ett allmänt råd på området konsumentkrediter är det som kan få bäst spridning bland annat för att konsumentverkets allmänna råd för konsumentkrediter är allmänt kända för medparten av de bolag som tillhandahåller eller marknadsför krediter till konsument.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Konsumentverkets bedömning är att de reviderade allmänna råd som föreslås stämmer överens med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Konsumentverket bedömning är att det inte finns något särskilt att ta hänsyn till när det gäller tidpunkten för ikraftträdandet.

För att säkerställa att de nya allmänna råden får spridning kommer Konsumentverket fortsätta att erbjuda branschmöten under 2020 där de nya allmänna råden kommer vara en informationspunkt. Konsumentverket har även möjlighet att själva bjuda in icke branschanslutna bolag till ett informationsmöte under 2020.

8. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

De allmänna råden riktar sig till bolag som driver sådan av verksamhet att det i huvudsak krävs tillstånd från Finansinspektionen. Typen av tillstånd varierar för bolagen

beroende på verksamhet. Framförallt är det bolag med något av följande tillstånd som berörs:

- Tillstånd enligt lag (2014:275) om verksamhet med konsumentkrediter, så kallade konsumentkreditinstitut
- Tillstånd enligt lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, vilket innebär tillstånd som bank eller som kreditmarknadsbolag.
- Även bolag med andra typer av tillstånd t.ex. Bostadskreditinstitut och registrerad betaltjänstleverantör kan beröras av de allmänna råden.

Konsumentkreditinstitutens är huvudsakligen verksamma som kreditgivare av s.k. högkostnadskrediter eller som kreditförmedlare. Kreditmarknadsbolag är tillhandahåller kredit till konsumenter och vad gäller bankerna är krediter till konsumenter en del av deras verksamhet.

Näringsidkare som inte bedriver tillståndspliktig verksamhet men som erbjuder krediter till konsument eller som marknadsför krediter till konsument berörs också.

9. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

De reviderade allmänna råden skiljer sig innehållsmässigt inte markant från de allmänna råd (KOVFS 2011:1) som de är tänkta att ersätta. Utformningen är dock tydligare och innehåller enbart allmänna råd till skillnad från KOVFS 2011:1 som inte var lika tydlig vad gäller uppdelningen av lagtext, proposition, praxis och allmänt råd.

Konsumentverket bedömer att den nya utformningen gör att de reviderade allmänna råden är lättare att ta till sig, bland annat då dokumentet enbart innehåller information som utgör allmänna råd och en kännedom om gällande rätt är en förutsättning för att bedriva kreditgivningsverksamhet till konsumenter.

Konsumentverkets uppfattning är att den kunskapen redan är en förutsättning för att bedriva kreditgivningsverksamhet till konsumenter.

Konsumentverkets bedömning är att revideringen medför låga administrativa kostnader för de bolag som omfattas.

10. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka ändringar i verksamheten företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Konsumentverket uppskattar att revideringen av KOVFS 2011:1 inte medför några ytterligare kostnader för bolagen än de som angetts i punkten 9 ovan. Ändringarna medför inte heller enligt Konsumentverkets bedömning några kostnadskrävande åtgärder för företagen att genomföra.

11. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Konsumentverkets bedömning är att de allmänna råden inte kommer att påverka konkurrensförhållandena för företagen. Råden bör följas av alla näringsidkare som marknadsför, tillhandahåller och förmedlar krediter till konsumenter och gäller lika för de företag som verkar på denna marknad. Konsumentverket bedömer även att myndigheten har god möjlighet att nå ut med de allmänna råden till marknaden för konsumentkrediter vilket gör att färre företag på grund av okunskap eller liknande inte följer regleringen, vilket gynnar möjligheten att konkurrera på lika villkor.

12. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Konsumentverket bedömer inte att förslaget leder till någon ytterligare påverkan på berörda bolag än vad som redovisats ovan

13. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Konsumentverket bedömer inte, mot bakgrund av branschens struktur se p. 8, att det är nödvändigt att ta någon särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

14. Kontaktpersoner

Anna Hult: anna.hult@konsumentverket.se